

Bitàcoles i sindicació de continguts: dues eines per difondre informació

[\[Versión castellana\]](#)

[Jorge Franganillo](#)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació
Universitat de Barcelona
franganillo@ub.edu

Marcos Antonio Catalán
Corporació Sanitària Parc Taulí
mcatalan@cspt.es

Opcions

 [Imprimir](#) [Recomanar](#) [Citació](#) [Estadístiques](#) [<meta />](#) [Metadades](#)

Resum [\[Abstract\]](#) [\[Resumen\]](#)

Es descriuen les bitàcoles i la sindicació de continguts com a estris per difondre informació en biblioteques i altres centres d'informació, i en els àmbits de l'educació i la recerca. En primer lloc, es defineix cadascuna d'aquestes eines. A continuació, se'n fa una ressenya històrica i es comenten els usos que se n'han fet. Finalment, se'n plantegen aplicacions possibles en l'entorn bibliotecari i en espais de recerca, i es presenten unes consideracions sobre quines poden ser les actuacions del col·lectiu bibliotecari per fer d'aquestes eines una via de comunicació eficaç.

1 Concepte de bitàcola

Igual que *navegació*, el concepte de *bitàcola* prové de la nàutica: representa el diari d'un vaixell, el document que enregistra els esdeveniments i els incidents d'una travessia; el registre és cronològic, successiu. Aquest concepte de *bitàcola* (o *quadern de bitàcola*), transportat al món digital tal com s'ha fet en altres parcel·les de la realitat que també s'hi van transportar per la via de la metàfora, és un lloc web. Aquí, un autor o un conjunt d'autors publiquen missatges, d'una manera cronològica, successiva, sobre temes concrets. És una mena de diari personal, però interactiu, ja que qualsevol persona pot llegir i debatre la informació que s'hi presenta. Aquesta comunicació no té intermediaris —podrien restringir-ne la llibertat— i esdevé, en conseqüència, un recurs d'informació que complementa les llistes de distribució i els grups de notícies. La principal singularitat de la bitàcola és la senzillesa (i, a més, és de baix cost). Sense gaires coneixements sobre edició ni —menys encara— sobre publicació i manteniment de llocs web, s'hi pot escriure tot el que es vulgui, publicar-ho i adreçar-ho a una comunitat nombrosa d'individus mitjançant un web atractiu, i facilitar-los un espai de discussió. Abunden els serveis que permeten fer realitat, gratuïtament, aquesta filigrana.

També anomenades *blocs* (*weblogs* o simplement *blogs*, en anglès), ja hi ha moltes bitàcoles a la xarxa d'Internet, i són de tipus diversos. N'hi ha de personals, la funció de les quals és ressenyar les activitats o les preocupacions de l'autor; són les més nombroses, però potser també les menys interessants des del punt de vista informatiu¹ perquè els seus autors sovint confonen la possibilitat de publicar amb la necessitat de fer-ho. Hi ha bitàcoles corporatives, que han estat creades amb la finalitat de servir com a butlletí d'informació i comunicació entre els membres d'una organització, o són per transmetre notícies, per oferir recursos, per suscitar el debat. I n'hi ha de temàtiques, que són gestionades per una persona o per un grup de persones amb l'objectiu de recollir aportacions sobre un tema definit; en termes informatius, potser són aquestes darreres les més riques o, com a mínim, les més fiables. Independentment de com siguin, les bitàcoles ofereixen una informació sempre actual, versen sobre qüestions relacionades amb la informació que és accessible a Internet i ofereixen als lectors l'oportunitat de respondre els articles que s'hi publiquen. Totes utilitzen una tecnologia semblant, sustentada en programes concrets que gestionen l'enviament de les aportacions (conegudes, a més, com a *posts*), la publicació en el web, la consulta de missatges antics a través de l'arxiu i l'inventari de vincles amb recursos externs. Aquest programari s'executa des del servidor de l'empresa que desenvolupa la bitàcola, tot i que també es poden utilitzar servidors públics com ara *Blogger* <<http://www.blogger.com>>, *Blogalia* <<http://www.blogalia.com>> o *Bitàcoras* <<http://www.bitacoras.com>>.

2 Origen i evolució de les bitàcoles

La proliferació de bitàcoles és un fenomen recent, però l'eina que les fonamenta no ho és pas: ja era una bitàcola la primera plana web de la història. Fóra bo de remuntar-se a l'any 1989 i trobar, a Suïssa, el científic britànic Tim Berners-Lee, el pare d'Internet. Va crear una pàgina que, de fet, consistia en una enumeració d'enllaços a llocs web de nova aparició, comentats oportunament (fig. 1). Què li faltava, què la diferenciava d'una bitàcola actual? Potser la possibilitat de respondre els comentaris i, és clar, el nom de *bitàcola* com a tal.

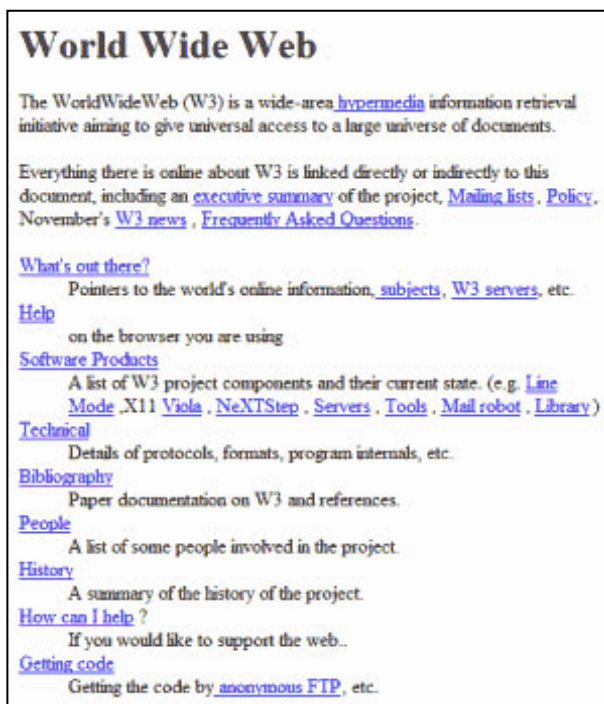

Figura 1. *The World Wide Web Project*

De seguida van aparèixer les bitàcoles personals que, a més de comentar recopilacions de vincles amb altres pàgines, feien de diari personal. L'any 1997 van aparèixer les bitàcoles comunitàries, i grups d'usuaris hi ressenyaven la informació que els semblava destacable. Va ser el desembre d'aquell any que el terme *bitàcola* i les equivalències en llengua anglesa, encunyades per l'escriptor nord-americà Jorn Barger, es van començar a fer servir per designar aquests webs: "A weblog [...] is a webpage where a weblogger (sometimes called a blogger, or a pre-surfer) 'logs' all the other webpages that finds interesting".²

En aquells anys en què Internet va viure l'expansió més enèrgica que ha experimentat fins ara³ i les empreses puntcom van sorgir amb un impuls prometedori, molts van pronosticar que la xarxa esdevindria no solament un mitjà massiu de comunicació (o un mitjà de comunicació massiva), sinó també un immens camp de batalla dominat pels gegants de la indústria.⁴ Els portals van conquerir aleshores aquest terreny, i l'activitat de les comunitats virtuals va quedar relegada a una posició secundària. En aquest context, les bitàcoles van ser una eina clau perquè els internautes poguessin recuperar el lloc privilegiat que havien perdut: el paper actiu.

La popularització arriba l'any 1999: l'aparició de *Blogger*, un giny dissenyat per l'empresa californiana Pyra, permet crear, publicar i mantenir una bitàcola amb pocs coneixements d'edició i sense gaire esforç. Encara es manté la idea inicial —les bitàcoles continuen com a diaris de caràcter personal—, però els continguts s'han desenvolupat, i actualment es poden trobar moltes bitàcoles concebudes com a veritables butlletins informatius. La informació i la comunicació són els elements clau que han propiciat la proliferació de bitàcoles, i que n'han augmentat l'ús, i no tan sols en el conjunt dels professionals de la informació, sinó també en tota la gamma dels qui naveguen per l'oceà d'Internet.

El punt 5 d'aquest article comenta les possibles aplicacions de les bitàcoles a les biblioteques i en altres centres d'informació, però no vol presentar una enumeració de les bitàcoles de temàtica bibliotecària (és més aviat pobra la presència de bitàcoles sobre biblioteconomia i documentació a l'Estat espanyol).⁵ És fàcil trobar-ne reculls força vàlids a la xarxa: a bitàcoles com ara *Baiget Info Notas* <<http://baiget.blogspot.com>>, *Deakialli DokuMental* <<http://www.deakialli.bitacoras.com>> i a *Catorze.Blog* <<http://www.catorze.com/blog>> n'hi ha de selectius. Qui vulgui més exhaustivitat sobre el tema pot consultar, per exemple, la secció de "Bibliotecologia" de *Bitàcoras.com* <<http://www.bitacoras.com/directorio/bibliotecologia>>.

3 Sindicació de continguts

Hi ha moltíssimes bitàcoles: Perseus Development Corporation, una consultora que estudia les tendències a Internet, calcula que l'any 2005 hi haurà al món més de deu milions de quaderns de bitàcola.⁶ I segons es desprèn d'una enquesta de febrer de 2005, feta per l'Estudio General de Medios, a Espanya hi ha prop de 190.000 bitàcoles en permanent actualització.⁷ Amb aquestes dades és fàcil comprendre que, fins i tot en camps força concrets del coneixement, es poden trobar moltes bitàcoles, i amb gran varietat de punts de vista. Efectivament, s'hi poden trobar un nombre considerable de bitàcoles sobre les pròpies àrees d'interès, amb independència de quin sigui el tema i el grau d'especificitat.

Crear una bitàcola és tasca fàcil, però mantenir-se al corrent de les actualitzacions de totes les bitàcoles preferides requereix una dedicació considerable si es fa només navegant. I amb tantes bitàcoles a la xarxa, com mantenir-se'n al corrent?

Si l'actualització es fa per mitjà de la navegació, l'usuari ha de connectar-se amb un seguit de llocs web a la recerca de notícies noves, si és que n'hi ha. Però és possible tenir constància de l'actualització d'una gran quantitat de fonts d'informació sense recórrer a la navegació. Aquesta tasca és assequible gràcies a la sindicació, un procés mitjançant el qual un productor o un distribuïdor de continguts proporcionen informació en format digital a un subscriptor o a una xarxa de subscriptors, generalment amb la finalitat que els integrin als seus propis llocs web.⁸ En aquest sentit, RSS (*Rich Site Summary*) és un format de text, estàndard i públic, basat en el model de metadades RDF (fig. 2), que permet distribuir titulars de notícies i continguts a través d'Internet de manera automatitzada. L'accés posterior als continguts s'obté mitjançant els agregadors, unes eines desenvolupades expressament amb aquesta finalitat.

```
<?xml version="1.0">
<rdf:RDF xmlns:rdf="http://www.w3.org/1999/02/22-rdf-syntax-ns#"
xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/" xmlns="http://purl.org/rss/1.0/">
  <channel rdf:about="http://icite.net/blog/">
    <title>the iCite net development blog</title>
    <link>http://icite.net/blog</link>
    <description>news and thoughts on and around the development of the
iCite net</description>
    <dc:publisher>Jay Fienberg</dc:publisher>
    <dc:creator>siteinfo@icite.net</dc:creator>
    <dc:date>2005-10-04T14:12:12-04:00</dc:date>
    <dc:language>en</dc:language>
  </channel>
  <item rdf:about="http://icite.net/blog/200510/twinf.html">
    <title>TWINF: the world is not flat</title>
    <link>http://icite.net/blog/200510/twinf.html</link>
    <description>
<p>
As <a href="http://icite.net/blog/200509/blog_on.html">I mentioned</a>: would
happen the other day, Lee LeFever has launched <a
href="http://www.theworldisnotflat.com/>The World Is Not Flat</a>, aka <a
href="http://www.twinf.com/>TwinF</a>, a site to gather information and
dispatches about his and his wife, Sachi's, upcoming year-long around the world trip. Lee <a
href="http://www.commoncraft.com/archives/001199.html">describes the site</a>:
</p>
<blockquote>
The site is an experiment. We're hoping that people who have traveled internationally will
register and share their experiences. For this to work, we need to generate some word-of-mouth buzz.
Please link to this post and/or the TwinF site. Use the tag <a
href="http://www.technorati.com/tags/twinf">rel="tag">twinf</a>:
if you're so inclined. Pass it on!
</blockquote>
</p>
For my erudite readers who might still be reading here at paragraph three: TwinF is a cool site and
interesting experiment&mdash;definitely check it out!
</p>
</description>
    <dc:date>2005-10-04T12:33:31-04:00</dc:date>
    <wfw:comment xmlns:wfw="http://wellformedweb.org/CommentAPI/">
      http://icite.net/commentapi/200510/?permalink=twinf.html
    </wfw:comment>
  </item>
  <item rdf:about="http://icite.net/blog/200510/web2_over.html">
    <title>The era of web 2.0 over</title>
    <link>http://icite.net/blog/200510/web2_over.html</link>
    <description>
```

Figura 2. Exemple de fitxer RDF (RSS 1.0)

La font de notícies d'una bitàcola —i per extensió la de qualsevol web interessat a syndicar els seus continguts— és un fitxer de text allotjat al servidor. Dins d'aquest fitxer, els editors del lloc web col·loquen els titulars, d'una forma ordenada i estructurada, i una descripció dels darrers continguts que s'hi han publicat. A més dels titulars, RSS inclou un seguit de codis per tal que els agregadors puguin detectar de manera automàtica que hi ha continguts actualitzats i avisar l'usuari de la disponibilitat d'informació nova. Una iniciativa especialment interessant i de gran èxit és l'experiència de *Tebelogs!* <<http://www.tebelogs.dreamers.com>>, lloc web que dona notícia de les actualitzacions de totes les bitàcoles sobre el còmic.

Quant als programes agregadors, n'hi ha diversos. Per a l'entorn *Windows*: *BlogNavigator* <<http://www.stardock.com/products/blognavigator>>, *FeedDemon* <<http://www.bradsoft.com/feeddemon>>, *Pluck* <<http://www.pluck.com>> i *Tristana Reader* <<http://www.charlwood.com/tristana>>, entre d'altres. Per al *Mac OS*:

NetNewsWire <<http://www.ranchero.com/netnewswire>>, *NewsMac* <<http://www.thinkmac.co.uk/newsmac>> i alguns altres. I per al sistema *Linux*: *Straw* <<http://www.nongnu.org/straw>>, *Syndicator* <<http://syndicator.sourceforge.net>> i d'altres. Aquests programes es connecten al web automàticament, busquen informacions noves i, si n'hi ha, ho notifiquen a l'usuari i li presenten una llista d'enllaços amb els titulars i amb retalls breus de les notícies. L'usuari pot consultar les peces en què estigui interessat mitjançant un clic a l'enllaç oportú, i s'obre el navegador, que li presenta la informació que havia demanat: l'usuari s'ha estalviat temps i esforços perquè ha evitat haver de recórrer a pàgines que potser no oferien cap novetat.

A més de fer ús de lectors específics per consultar els titulars d'RSS, també és possible integrar aquests titulars en llocs web que no tinguin relació amb els autors de les notícies. Així, un portal de salut pot oferir informació que no produeix directament (per exemple, l'horòscop o previsions meteorològiques), sinó que l'obté per mitjà d'un productor especialitzat en aquest tipus de continguts. Un altre exemple: una persona que mantingui un web personal amb informació sobre un tema determinat pot prendre els fitxers RSS d'un altre web de temàtica similar i integrar-los en el propi, automàticament.

La redifusió de continguts és, aleshores, una eina de molta utilitat per rebre informació de nombroses fonts de notícies; l'accés a l'enorme volum d'informació disponible esdevé d'aquesta manera una tasca senzilla i automatitzada. De fet, les empreses creadores de navegadors, conscients d'això, ja han començat a oferir agregadors de notícies, de creació pròpia, incorporats al programari de navegació.

4 Origen i evolució de la sindicació de continguts

Abans d'explicar l'origen dels estàndards que es fan servir per a la sindicació, convé presentar l'XML (*Extensible Markup Language*). És un llenguatge públic, compta amb el suport de la indústria informàtica i està pensat per poder definir continguts de tota mena, d'una manera normalitzada i comprensible. El llenguatge XML va néixer com a descendent de l'HTML (*Hypertext Markup Language*) per permetre el desenvolupament de vocabularis modulars i l'intercanvi de dades entre diverses aplicacions.

4.1 El format RSS

Són diversos els vocabularis concebuts en XML. RSS n'és una varietat en la qual s'han definit un seguit d'etiquetes per indicar els titulars i la descripció de les notícies (fig. 3). El desenvolupament de l'RSS no és creació d'una única organització, i això ha provocat que actualment convisquin diverses versions, ben diferents.

El format original, RSS 0.90 (*RDF Site Summary*), va ser obra de l'empresa Netscape. L'any 1999 va crear aquest estàndard, que es basa en l'especificació de metadades RDF (*Resource Description Framework*) amb la intenció que el seu projecte *My Netscape*, un lloc web personalitzable, es nodrís de titulars obtinguts de webs de tercers. La finalitat era simple, però el format dissenyat per cobrir-la no ho era pas. En conseqüència, Netscape va llençar poc després la versió simplificada, 0.91 de RSS (*Rich Site Summary*). Però el projecte aviat va fracassar, i l'empresa va abandonar el desenvolupament d'aquest format.

Aleshores, l'empresa UserLand Software va adoptar la versió 0.91 com un utensili per desenvolupar bitàcoles. Simultàniament, el grup de programadors sense ànim de lucre RSS-DEV Working Group va prendre el format original de Netscape, l'RSS 0.90, i va crear l'RSS 1.0, un format més estable i ben dissenyat, que permet definir una quantitat de dades que la resta de versions d'RSS no permeten. UserLand Software no va participar en el desenvolupament de l'RSS 1.0 —el va rebutjar perquè el considerava massa complex— i per això va continuar llençant versions noves del format simplificat 0.91: ha publicat les versions 0.92, 0.93 i 0.94. I, atès que aquestes tres versions tenen una sintaxi incompleta, no permeten introduir certes informacions de copyright i se salten algunes normes del mateix XML, UserLand va publicar l'RSS 2.0 (*Really Simple Syndication*) per corregir les mancances de les versions anteriors i, de passada, per posar-se a l'altura de la versió 1.0 del rival.⁹

Així doncs, hi ha set formats diferents amb el nom RSS, publicats per tres organitzacions distintes i amb tres acrònims de desenvolupament dispar. Per fugir de la confusió, cal preguntar-se quins són els formats recomanables. Vet aquí la resposta: els formats recomanables són els vigents i estables: RSS 1.0, la versió més fàcil d'usar, per a aplicacions basades en RDF; i RSS 2.0, la versió més completa, per a ús general.


```

<?xml version="1.0">
<rss version="2.0" xmlns="http://backend.userland.com/rss2"
xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/">
  <channel>
    <title>the iCite net development blog</title>
    <link>http://icite.net/blog/</link>
    <description>news and thoughts on and around the development of the iCite net</description>
    <language>en</language>
    <docs>http://backend.userland.com/rss</docs>
    <generator>blojsom</generator>
    <dc:publisher>Jay Fienberg</dc:publisher>
    <dc:creator>siteinfo@icite.net</dc:creator>
    <dc:date>2005-10-04T14:12:12-04:00</dc:date>
    <item>
      <title>TWINF: the world is not flat</title>
      <link>http://icite.net/blog/200510/twinf.html</link>
      <description>
<br/>
As <a href="http://icite.net/blog/200509/blog_on.html">I mentioned</a> would
happen the other day, Lee LeFever has launched <a
href="http://www.theworldisnotflat.com">The World Is Not Flat</a>, aka <a
href="http://www.twinf.com">TwinF</a>, a site to gather information and
dispatches about his and his wife, Sachi's upcoming year-long around the world trip. Lee <a
href="http://www.commoncraft.com/archives/001199.html">describes the site</a>:
<br/>
<blockquote>
The site is an experiment. We're hoping that people who have traveled internationally will
register and share their experiences. For this to work, we need to generate some word-of-mouth buzz.
Please link to this post and/or the TwinF site. Use the tag <a
href="http://www.technorati.com/tags/twinf">rel="tag">twinf</a>
if you're so inclined. Pass it on!
</blockquote>
<br/>
For my erudite readers who might still be reading here at paragraph three: TwinF is a cool site and
interesting experiment&mdash;definitely check it out!
<br/>
</description>
      <guid isPermalink="true">http://icite.net/blog/200510/twinf.html</guid>
      <pubDate>Tue, 4 Oct 2005 12:33:31 -0400</pubDate>
      <wf:comment xmlns:wf="http://wellformedweb.org/CommentAPI/">
        http://icite.net/commentapi/200510/?permalink=twinf.html
      </wf:comment>
    </item>
  </channel>

```

Figura 3. Exemple de fixer RSS 2.0

RSS és un dels èxits destacables de l'XML perquè ha democratitzat la distribució de notícies, d'una banda, gràcies a la seva simplicitat, i de l'altra, perquè fa de qualsevol persona un proveïdor potencial de continguts.¹⁰ Cada cop són més nombrosos els webs que adapten els seus continguts per distribuir-los per mitjà de l'RSS. I no solament això: contínuament sorgeixen idees i projectes en què s'atorguen funcionalitats noves a aquest format, com ara la connexió de l'RSS amb sistemes de missatgeria instantània, la conversió de l'RSS en missatges de correu electrònic o la capacitat de transformar els enllaços preferits del navegador en RSS.

4.2 El format Atom

Atom, format per a la sindicació de continguts, similar a l'RSS, va néixer per resoldre la confusió creada per l'existència d'estàndards similars per a la distribució de continguts (fig. 4). Però més que eliminar el problema de la multiplicitat d'estàndards, ha creat un format nou, condemnat a conviure amb els que pretenia substituir. El principal tret distintiu d'Atom és la flexibilitat: és un format consistent quant a la sindicació, l'emmagatzemament i l'edició de continguts, capaç de transportar informació més complexa. Els articles sindicats amb Atom acostumen a incloure el text complet, i d'aquesta manera és possible exercir un control adicional sobre la quantitat d'informació que s'ha de representar en els agregadors.

```


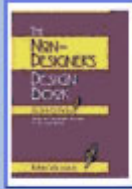
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<?xml-stylesheet href="http://icite.net/atom.css" type="text/css"?>
<feed version="0.3" xmlns="http://purl.org/atom/ns#" xml:lang="en">
  <title mode="escaped">the iCite net development blog</title>
  <link rel="alternate" type="text/html" href="http://icite.net/blog/" />
  <link href="http://icite.net/atomapi/~icite/" rel="service.post" title="news and thoughts on
  and around the development of the iCite net" type="application/x.atom+xml"/>
  <modified>2005-10-04T14:12:12Z</modified>
  <info type="application/xhtml+xml" mode="xml">
    <div xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml">
      This is an Atom syndication feed. It is intended to be viewed in a news aggregator
      or syndicated to another site.
    </div>
  </info>
  <author>
    <name>Jay Fienberg</name>
    <url>http://icite.net/blog/</url>
    <email>siteinfo@icite.net</email>
  </author>
  <tagline>news and thoughts on and around the development of the iCite net</tagline>
  <copyright mode="escaped">Copyright &#169; 2004 Jay Fienberg</copyright>
  <entry>
    <title>TWINF: the world is not flat</title>
    <link rel="alternate" type="text/html" href="http://icite.net/blog/200510/twinf.html"/>
    <link href="http://icite.net/atomapi/~icite/200510/?permalink=twinf.html" rel="service.edit"
    title="Edit TWINF: the world is not flat" type="application/x.atom+xml"/>
    <modified>2005-10-04T12:33:31-04:00</modified>
    <issued>2005-10-04T12:33:31-04:00</issued>
    <id>tag:siteinfo@icite.net,2005-10-04:/200510/?permalink=twinf.html</id>
    <created>2005-10-04T12:33:31-04:00</created>
    <content type="text/html" mode="escaped" xml:lang="en" xml:base="http://icite.net">
      &lt;p&gt;
        As &lt;a href="http://icite.net/blog/200509/blog_on.html"&gt;I mentioned&lt;/a&gt;: would
        happen the other day, Lee LeFever has launched &lt;a
        href="http://www.theworldisnotflat.com"&gt;The World Is Not Flat&lt;/a&gt;, aka &lt;a
        href="http://www.twinf.com"&gt;TwinF&lt;/a&gt;, a site to gather information and
        dispatches about his and his wife, Sach&apos;s, upcoming year-long around the world trip. Lee &lt;
        href="http://www.commoncraft.com/archives/001199.html"&gt;describes the site&lt;/a&gt;:
        &lt;/p&gt;
        &lt;blockquote&gt;
          The site is an experiment. We&apos;re hoping that people who have traveled internationally will
          register and share their experiences. For this to work, we need to generate some word-of-mouth buzz.
          Please link to this post and/or the TwinF site. Use the tag &lt;a
          href="http://www.technorati.com/tags/twinf"&gt;rel="tag&quot;&gt;twinf&lt;/a&gt;&quot;
          if you&apos;re so inclined. Pass it on!
        &lt;/blockquote&gt;
        &lt;p&gt;
          For my erudite readers who might still be reading here at paragraph three: TwinF is a cool site and
          interesting experiment&mdash;definitely check it out!
        &lt;/p&gt;
      </content>
    </entry>
  </feed>

```

Figura 4. Exemple de fixer Atom

5 Bitàcoles a les biblioteques

Una de les funcions dels professionals de la informació és notificar quins serveis i quins materials poden trobar els usuaris a la biblioteca, i considerar les biblioteques com a centres que recopilen i emmagatzemen informació, d'una banda, i que en fan difusió, de l'altra. En aquest context, les bitàcoles són una bona eina de difusió,¹¹ especialment perquè l'ordenació cronològica dels continguts afavoreix la feina d'identificar les novetats. Un exemple d'aquesta funció és el "nou" mètode per gestionar un servei de difusió selectiva de la informació (DSI). Segons la informació d'un article de Susannah Cre,¹² bibliotecaris de la branca jurídica utilitzen "tots els mitjans disponibles" per fer arribar, de la manera més acurada possible, la informació pertinent als usuaris. Un altre exemple, més dirigit a professionals de la informació, és la bitàcola que es pot consultar a *ResearchBuzz* <<http://www.researchbuzz.com>> (fig. 5), on es penegen notícies relacionades amb motors de cerca i bases de dades.

 <p>Search Engine News and More Since 1996</p> <p>Sign up to receive ResearchBuzz FREE every week by e-mail. Your information is NEVER shared with anyone.</p> <p>Email address: someone@example.co</p> <p><input type="button" value="Subscribe"/></p> <p>Privacy Policy</p> <p>ResearchBuzz</p> <ul style="list-style-type: none"> Home Page About ResearchBuzz 	<p>Welcome! ResearchBuzz is a collection of items on search engines, online databases, and other information resources. It's been going strong since 1998. The last seven days' worth of entries are here on the front page. Want more? Look at the categories or check out the monthly archives. Enjoy your visit!</p> <p>May 17, 2005</p> <p>* FyberSearch Tutorial Search Engine</p> <p>FyberSearch has released a specialty search engine to find tutorials and lessons. It's available at http://tutorial.fybersearch.com.</p> <p>Unfortunately it's a bit thin at the moment, I did a search for Perl and got only one result. For JavaScript I got ten results. Over on the right are elements related to the search (in the case of JavaScript the elements included CSS, Tables, and Scripts) that you can add or remove from the search on the fly. There's also an option at the top of the page for restricting results to the "official site," though I'm not sure what that would be in the context of JavaScript. If you have a tutorial you want to add to the site you can do it at http://www.fybersearch.com/add-url.php.</p> <p>As long as you're at FyberSearch check out the sentence search at http://wt.fybersearch.com/index.php. Here you can do a search and get sentences related to your search (instead of page summaries</p>	<p>Search ResearchBuzz</p> <input type="text"/> <p><input type="button" value="Search"/></p> <p>Cool Books at Amazon:</p> <p>The Non-Designer's Design Book</p>
--	--	--

Són innegables els avantatges de les bitàcoles per als centres que tradicionalment presten un servei de DSI només a través del correu electrònic, o multiplicant la despesa de paper. Cal destacar-ne els següents:

- La informació tramesa queda automàticament classificada per matèria i en ordre cronològic.
- El servei es pot personalitzar, i la informació pot actualitzar-se amb facilitat.
- Els usuaris poden fer recerques dins la informació que se'ls lliura.
- Es fa servir la tecnologia *push and pull information delivery*,¹³ segons la qual un servidor transmet informació a un usuari, de manera automàtica (*push*, quan l'usuari no l'ha sol·licitada) o induïda (*pull*, quan sí que ho ha fet).
- El manteniment del web de la biblioteca no requereix una persona encarregada d'aquesta tasca (administrador del web), i les aportacions es poden fer de manera consorciada.¹⁴

La DSI no es l'únic servei que pot oferir-se a través d'una bitàcola.¹⁵ Per mitjà d'aquesta eina és possible, per exemple:

- Informar els responsables del centre sobre els canvis que s'hi facin: periòdicament es pot fer un informe sobre allò que s'ha dut a terme durant el període. El caràcter informal de la bitàcola permet donar més informació que la que pot plasmar-se en un informe tradicional, ja que el personal bibliotecari pot transcriure inquietuds i desitjos amb un to més directe. I els responsables del centre també poden dir-hi la seva d'una manera més àgil i dinàmica.
- Proporcionar guies de lectura interactives i recomanar webs relacionats d'especial interès.
- Donar notícia dels nous serveis i productes disponibles a la biblioteca (fig. 6).

Figura 6. Pacifica Graduate Institute. Graduate Research Library

Es pot pensar que aquests serveis es poden donar —i, de fet, s'ofereixen arreu— sense necessitat d'una bitàcola. Aleshores, quin és el valor afegit que té el fet d'utilitzar aquesta tecnologia? El valor afegit és el paper actiu que tenen els usuaris, i el ressò immediat que s'observa en els canals de comunicació de la biblioteca. En el cas més senzill és fàcil imaginar una guia de lectura en forma de bitàcola: els usuaris hi poden participar, poden publicar una opinió o un comentari, presentar la crítica sobre el que hi és o sobre el que no hi és, o recomanar un altre material. Fins i tot es podria discutir sobre el material que s'hi hagi d'incloure abans de publicar la guia. D'aquesta manera es pot aconseguir, com a fita, que el material de referència que es creï tingui un caràcter participatiu, corporatiu, i no estarà basat només en els criteris dels professionals del centre. Tot i així, és natural que algú accepti la responsabilitat d'adequar el contingut final, un rol que s'hauria d'atorgar al personal bibliotecari.

I això no és tan sols per a biblioteques públiques. Una biblioteca especialitzada que tingui un servei d'articles recomanats pot promoure la discussió científica per mitjà d'una bitàcola: caldrà que publiqui, com a primera contribució, la reproducció de l'article que es vol debatre. La bitàcola contribueix d'una manera pràctica al fet que la biblioteca tingui una veritable col·lecció d'articles anotats.¹⁶ Parlar d'articles científics

deixa espai per a comunicacions en congressos, conferències, tesis i tota mena de documentació científica. Es crearien bases de dades d'un valor científic inqüestionable que, respectant els drets editorials i d'autor que hi escaiguin, podrien fer-se públiques, i no quedarien restringides al món reduït d'aquell centre.

A més del servei que proporciona als usuaris, la bitàcola troba una altra aplicació en el dia a dia de la gestió de projectes,¹⁷ en la compartició de la informació que és necessària per dur-los a terme. El fet de tenir la informació classificada per temes i disposada en ordre cronològic optimitza la tasca de localitzar aquella peça que resulta imperiosa. I alhora estalvia haver de llegir centenars de missatges de correu electrònic, potser plens de Re: Re: Fwd: Re:, que segurament no hauran arribat a tothom, que segurament molts hauran esborrat en considerar-los probablement inútils.

Hi ha un aspecte col·lateral que resulta igualment important: el fet de tenir una bitàcola millora l'opinió que tenen els usuaris de la biblioteca. En efecte, resulta positiva la sensació de trobar-se tecnològicament en una posició avançada, i això es tradueix en una consideració més favorable del centre. De forma paral·lela, l'alimentació i el manteniment de la bitàcola representa, per al bibliotecari que n'és autor, un punt destacable del desenvolupament personal i professional.¹⁸

6 Aplicacions de la sindicació de continguts

Després de veure les aplicacions de les bitàcoles com a instruments per a la distribució d'informació a les biblioteques, ara és el moment d'examinar un altre giny destacat per difondre la informació: la sindicació de continguts, una eina que també repercutirà en la nostra manera de cercar la informació.

Sindicació és un concepte fortament lligat al de subscripció. Prova d'això és el servei que ofereix *PubMed* <<http://www.pubmed.gov>> des del juny passat: la creació de perfils de cerca per mitjà d'un canal RSS (fig. 7).¹⁹

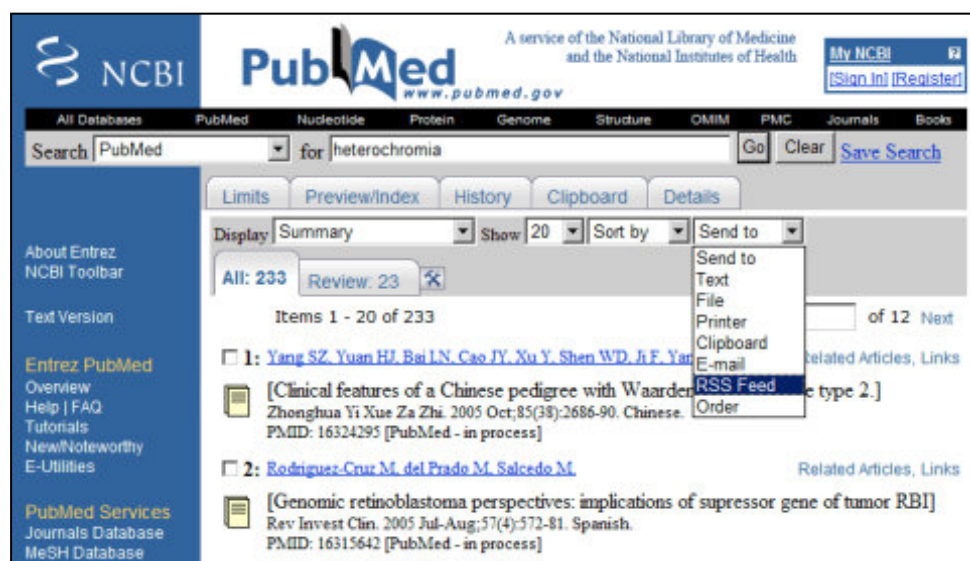

Figura 7. Servei d'aleta de *PubMed* per mitjà d'RSS

Aquest mecanisme reformula la manera de proporcionar serveis d'alerta bibliogràfica, que s'han proveït, fins fa ben poc, només a través del correu electrònic. Hi ha, però, altres contextos en què la sindicació pot esdevenir una nova forma d'abonar-se a fonts d'informació digitals.

Per exemple, un investigador o una biblioteca especialitzada podrien anul·lar la subscripció que mantenen amb determinades revistes o publicacions, i optar per subscriure's als continguts produïts per una o més editorials realment rellevants. Així, com a objecte de compra, el producte habitual de transmissió científica ja no seria la revista, sinó l'article, i aquest, a més, podria anar acompanyat de comentaris, actualitzacions o dades en brut. En aquest sentit, si s'obvia el paper que tenen les editorials com a agents transmissors de coneixements, la redifusió de continguts pot crear una nova forma de publicació directa —tal vegada perillosa, si falta l'avaluació d'experts (*peer review*)—, en què resultats i discussions es podrien debatre entre una comunitat d'investigadors; i la comunitat retroalimentaria continuament el sistema amb propostes de temes nous per al debat.

Paral·lelament, la biblioteca pot fer servir la sindicació de continguts per informar els usuaris —subscriptors, d'alguna manera— sobre les darreres adquisicions que hagi fet i sobre les que s'hi estiguin tramitant. En l'àmbit de la catalogació cooperativa, la biblioteca assoleix la capacitat d'incorporar registres bibliogràfics que altres centres podrien utilitzar (fig. 8).

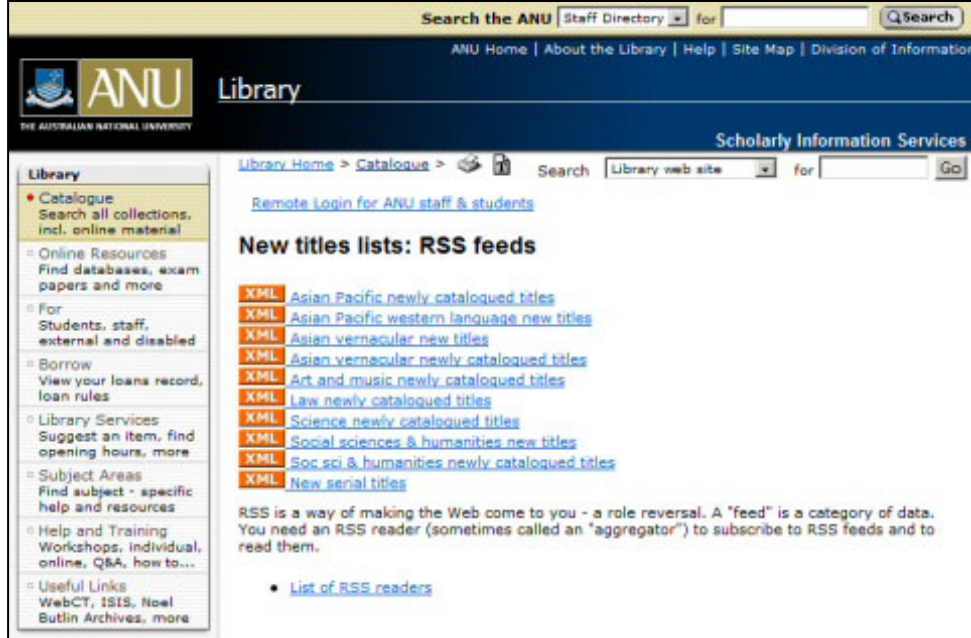

Figura 8. Australian National University: "New titles lists" en forma de titulars RSS

La sindicació podria solucionar el problema de la Internet invisible,²⁰ el gran volum d'informació que resta fora de l'abast dels ginyers de cerca habituals, que queda inaccessible als usuaris mitjans. I aquests trobarien més resposta a les qüestions que consulten. De fet, ja hi ha diverses iniciatives en aquesta direcció: la més rellevant és *Scirus* <<http://www.scirus.com>>, un exhaustiu ginyer de cerca que recupera informació científica (fig. 9).

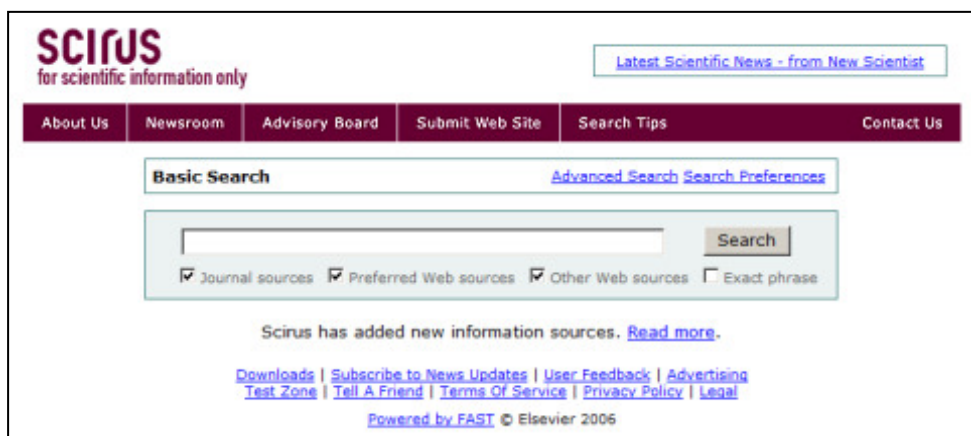

Figura 9. Scirus

Segons l'opinió de Lluís Codina, els productors de les bases de dades "pueden decidir que entra en sus intereses el permitir la recepción de consultas y el envío consiguiente de resultados a uno o más motores de búsqueda, conscientes de que los usuarios finales siempre persiguen, de una forma u otra, la idea (en parte utópica) de la interfase de consulta universal",²¹ sigui gratuïta o no. És a dir, que les bases de dades poden deixar de ser solament bibliogràfiques, i esdevenir bases de dades de coneixements.

Mirada la sindicació des d'un altre punt de vista, és evident que obre una via nova de negoci (o una via nova per fer negoci) per als generadors de continguts.²² Una empresa de l'àmbit dels mitjans de comunicació, per exemple, pot utilitzar un format estàndard per vendre i distribuir els continguts que genera; i a la vegada pot absorbir continguts d'altres fonts,²³ com una agència de notícies o un mitjà de comunicació (fig. 10), i oferir un servei de DSI. El negoci és clar: empreses com ara [Moreover.com](http://www.moreover.com) i [Yellowbrix.com](http://www.yellowbrix.com) avancen per aquest camí.

Figura 10. CNN.com

Aprofitant la interoperabilitat pròpia dels llenguatges de representació de continguts, l'empresa Yahoo! va dissenyar l'estàndard *Media RSS*, un mòdul emprat per a la redifusió de fitxers multimèdia (so, imatges fixes i vídeos), que complementa les funcionalitats de l'*RSS 2.0*. Per tant, es pot fer servir aquest llenguatge perquè un centre sindicat continguts multimèdia com ara emissions de televisió, reportatges, imatges o enregistraments sonors. De fet, els creadors de continguts utilitzen *Media RSS* per alimentar el cercador de vídeos de *Yahoo! Search* <<http://video.search.yahoo.com>> (fig. 11), un subproducte del popular cercador *Yahoo!* destinat a recuperar fitxers de vídeo en els formats més habituals: *QuickTime*, *Real Media* i *Windows Media*.

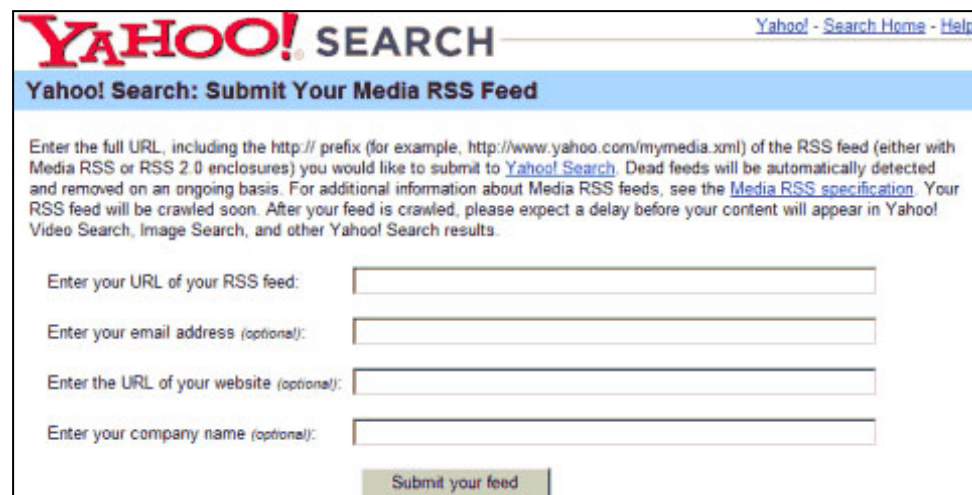

Figura 11. Cercador de vídeos de Yahoo! Search

Però ara per ara el sistema té un obstacle: és incapaç d'indexar tot sol el contingut semàntic dels documents; ha d'alimentar-se de les metadades incorporades. Així, el cercador de vídeos de *Yahoo! Search* recorre al buidatge de les etiquetes textuais i integra materials de condició variada en una mateixa interfície de cerca.

Els àmbits de l'educació i del periodisme ofereixen més aplicacions per a la sindicació de continguts. En educació, la sindicació de continguts pot representar una revolució en els entorns virtuals d'aprenentatge, ja que es podrien recuperar, reutilitzar i actualitzar fàcilment els continguts ja sindicats en dipòsits dissenyats a aquest efecte. Els centres educatius podrien optimitzar esforços i orientar-los millor: podrien fer materials de qualitat més alta i més específics, i adequar-los als diversos entorns d'aprenentatge (no han de ser necessàriament iguals els continguts creats per a una assignatura universitària que els elaborats per a una sessió formativa en una empresa). Com a punt de partida es pot parlar de l'estàndard *SCORM* (*Sharable Content Object Referent Model*) <<http://www.adlnet.org>>, basat en XML, que permet

definir els diferents elements del material educatiu que es vol syndicar (per exemple: nivell de coneixements previs, requeriments de programari, etc.). Algunes organitzacions que utilitzen aquesta tecnologia són l'Aviation Industry Computer-Based Training Committee, l'IMS Global Learning Consortium, l'Institute of Electrical and Electronic Engineers i l'Alliance for Remote Instructional Authoring and Distribution Networks for Europe (ARIADNE).

En periodisme, la sindicació de continguts pot fer que els lectors —els clients— canviïn la manera d'informar-se. Diaris i informatius de ràdio o televisió podrien deixar de ser un producte que el client compra per mantenir-se informat. Es reduirien els intermediaris entre la font d'informació i el lector final. Un lector podria syndicar notícies i opinions sobre un tema determinat per tal que altres lectors hi accedissin. D'aquesta manera, augmentaria la interconnectivitat d'Internet i s'alteraria el paper de les fonts tradicionals d'informació. Aquest fenomen s'ha donat a conèixer amb un neologisme: la *napsterització* de la xarxa <<http://www.napsterization.org>>.

7 Qüestions per resoldre

L'augment indiscriminat del nombre de bitàcoles a la xarxa és el reflex d'una moda? Qui en vulgui una resposta haurà d'esperar. Sembla difícil que es mantinguin *ad eternum* les bitàcoles personals. Es pot pensar que les bitàcoles corporatives es mantindran fins que una nova tecnologia superi la present en la tasca d'assolir objectius similars. Quant a les bitàcoles temàtiques, sobretot si la sindicació de continguts és absorbida per un públic prou ampli, és probable que millorin en qualitat i en diversitat perquè integrarien les bitàcoles temàtiques personals.

I una pregunta de resposta compromesa: s'estendrà l'ús de les bitàcoles i de la sindicació de continguts entre les biblioteques? Si se n'estudien els avantatges es podria respondre afirmativament (àrees com la catalogació cooperativa, la creació de bases de dades anotades o la subscripció a continguts específics són camps de cultiu òptims per a aquestes eines de difusió de la informació). Però usar-les o descartar-les és decisió del personal de cada centre, segurament en funció del dia a dia i de la disponibilitat de tecnologia, i de temps, i de perícia, i d'interès. En aquest sentit, els usuaris tenen molt a dir: la bitàcola els col·loca en primera línia. I és que sense la participació de l'usuari, les bitàcoles no tenen cap gràcia.

Un tipus d'usuari genera i consumeix informació, un altre tipus genera i consumeix informació i investigació. I encara que sembli que la investigació —sobretot la publicació de resultats, és a dir, la informació que està més a l'abast— serveix de vegades per a poca cosa més que afegir punts al currículum, per a poca cosa més que arribar a determinades cúspides de satisfacció personal, cal recordar que la investigació, la informació de què es nodreix, i la informació que genera com a conseqüència, han de tenir abans que res un objectiu noble: millorar la qualitat de vida de les persones, directament o indirectament. En la recerca mèdica, per exemple, la sindicació de continguts pot esdevenir una nova i poderosa via de comunicació entre científics d'àmbits diferents, i això augmentaria la qualitat i l'accessibilitat del coneixement. Swanson opinava que "Knowledge can be public, yet undiscovered, if independently created fragments are logically related but never retrieved, brought together, and interpreted".²⁴ Si la sindicació de continguts crea un espai en el qual diferents coneixements, aparentment independents, es troben i es relacionen mútuament, i generen un coneixement nou, aplicable a la realitat quotidiana, haurà exercit una funció de molta transcendència, l'objectiu haurà estat assolit.

Però l'espai de trobada, el camí del coneixement, és ple d'informació, massa i tot, i s'està saturant. La saturació d'informació és un obstacle per aconseguir els continguts rellevants, i no solament a la gran xarxa, sinó també en altres àmbits de la vida quotidiana. Aquesta realitat s'accentua progressivament, i els professionals de la informació hem de tenir-la present perquè podem instal·lar un far en la foscor, i el navegant no es perdrà en la mar tempestuosa de la informació. Les bitàcoles i la sindicació de continguts són el far, una alternativa vàlida, una solució. Hem de conèixer la realitat i la solució. Potser ens falta, però, aprendre a combatre un pensament que esdevingué el credo de Jorn Barger, l'escriptor que va encunyar el terme *weblog*: «The more interesting your life becomes, the less you post... and vice versa». Ben al contrari: que les bitàcoles siguin una àgora on tothom es trobi de gust, una plaça cosmopolita i heterogènia, un punt de trobada, el mirall de vides cada cop més interessants.

Data de recepció: 07/10/2005. Data d'acceptació: 15/10/2005.

Notes

¹ José Antonio Merlo Vega, Ángela Sorli Rojo, "Weblogs: un recurso para los profesionales de la información", *Revista española de documentación científica*, vol. 26, núm. 2 (abril-junio 2003), p. 227-236.

² El propi Jorn Barger assegura en la seva bitàcola *Robot Wisdom* <<http://www.robotwisdom.com>> que aquest

recurs fou el primer en fer servir el terme *weblog*.

³ Pere Marquès Graells, "Internet: la entrada a una nueva era", <<http://dewey.uab.es/pmarques/nuevaera.htm>>. [Consulta: 25/02/2005].

⁴ Mario Lledó Silla, "El profesional de la información ante los weblogs". Comunicación para CALSI 2003 (Valencia: Universidad de Valencia, 23-24 de octubre de 2003).

⁵ Bárbara Flores Calvo, Elisa Legerén Álvarez, "El fenómeno *weblog* como nuevo medio de comunicación: su incidencia en el campo de la Biblioteconomía y la Documentación". Comunicación presentada al 1er Encuentro de Estudiantes de Documentación para la Organización del Conocimiento. (Barcelona: Universitat de Barcelona, Departament de Biblioteconomia i Documentació, 2005), p. 712-725. Mario Lledó Silla, *op. cit.*

⁶ Daniel W. Drezner, Henry Farrell, "La fuerza de los blogs", *Foreign Policy*. Ed. española, <http://www.fp-es.org/dic_ene_2005/story_6_15.asp>. [Consulta: 23/02/2005].

⁷ *Navegantes en la red: 7ª encuesta AIMC a usuarios de Internet*. (Madrid: Asociación para la Investigación de Medios de Comunicación, 2005), p. 72, <<http://download.aimc.es/aimc/03internet/macro2004.pdf>>. [Consulta: 23/02/2005]. Citado en Juan Varela, "Crecen los blogs y sus lectores", *Periodistas 21*, <<http://periodistas21.blogspot.com/2005/02/crecen-los-blogs-y-sus-lectores.html>>. [Consulta: 23/02/2005].

⁸ Definició proposada pel Termcat, <<http://www.termcat.net>>. [Consulta: 23/02/2005].

⁹ Andrew B. King, "The evolution of RSS". *WebReference.com*, <<http://webreference.com/authoring/languages/xml/rss/1>>. [Consulta: 24/02/2005].

¹⁰ Andrew B. King, "Introduction to RSS". *WebReference.com*, <<http://webreference.com/authoring/languages/xml/rss/intro>>. [Consulta: 24/02/2005].

¹¹ Joyce Adelaide Tuining, "Weblogs and libraries", <http://globalknowledge.org/gkps_portal/view_file.cfm?fileid=1845>. [Consulta: 07/04/2005].

¹² Susannah Crego, "Breaking news: law librarians as newscasters", *Law.com*, <<http://www.law.com/jsp/printerfriendly.jsp?c=LawArticle&t=PrinterFriendlyArticle&cid=1015973975318>>. [Consulta: 08/04/2005].

¹³ Geoffrey Harder, Randy Reichardt, "Weblogs: their use and application in science and technology libraries", <<http://stlq.info/archives/blogstl.pdf>>. [Consulta: 29/04/2005].

¹⁴ Chad F. Boeninger, "Weblogs and RSS: applications for libraries", <http://oak.cats.ohiou.edu/~boeninge/present/blogs_norasist_sla.ppt>. [Consulta: 03/04/2005].

¹⁵ Cecily Walker, "Blogbraries: push button publishing for libraries and librarians", <http://www.slais.ubc.ca/courses/libr500/02-03-wt1/www/C_Walker>. [Consulta: 28/03/2005].

¹⁶ Geoffrey Skinner, "Filters and rogue librarians: weblogs in the library world", <<http://www.redgravenstein.com/people/gsmliis/289/weblog/weblog.htm>>. [Consulta: 10/04/2005].

¹⁷ Maish Nichani, Venkat Rajamanickam, "Grassroots KM through blogging", <<http://www.elearningpost.com/features/archives/001009.asp>>. [Consulta: 15/04/2005].

¹⁸ Darlene Fichter, "Weblogs: opportunities for special libraries", <<http://library.usask.ca/~fichter/talks04/saskatoon/2004.06.17.saskatoon.blogging.ppt>>. [Consulta: 10/04/2005]. Geoffrey Harder, Randy Reichardt, "Throw another blog on the wire: weblogs in the library world", <<http://www.blogdriverswaltz.com/present/alc2004.pdf>>. [Consulta: 01/05/2005].

¹⁹ Canese, Kathi, "RSS Feeds Available from PubMed". *NLM Technical Bulletin*. núm. 343, May-Jun 2005, p. e2. <http://www.nlm.nih.gov/pubs/techbull/mj05/mj05_rss.html> [Consulta: 09-06-2005].

²⁰ Lluís Codina, "Internet invisible y web semántica: ¿el futuro de los sistemas de información en línea?", *Revista Tradumàtica*, núm. 2, noviembre 2003. <<http://www.fti.uab.es/tradumatica/revista/num2/articles/06/06central.htm>>. [Consulta: 02/05/2005].

²¹ *Ibíd.*

²² Alejandro Piscitelli, "Sindicación en línea: la segunda revolución en Internet", *Educ.ar*, 1 de noviembre de

2003. <<http://weblog.educ.ar/educacion-tics/archives/000334.php>>. [Consulta: 25/04/2005].

²³ Ian Graham, "Blogging, googling, syndication: what's the web coming to?", <<http://www.utoronto.ca/ian/talks/googling-18feb05/googling-talk.ppt>>. [Consulta: 23/05/2005].

²⁴ Don Swanson, "Undiscovered public knowledge", *Library quarterly*, vol. 56, 1986, p. 103-118.